

LAURIE ANDERSON

LOOKING INTO A
MIRROR SIDEWAYS

1.4–3.9 2023

MODERNA MUSEET

CURATOR

Lena Essling

**UTSTÄLLNINGSARKITEKTUR/
EXHIBITION DESIGN**

Jägnefält Milton

Utställningen stöds av/
This exhibition is supported by

**Panasonic
CONNECT**

Varmt tack till/Our warm thanks to
The Laurie Anderson Exhibition Circle

Absent in the Present: Looking into a Mirror Sideways, 1975
(detalj/detail)

INTRODUKTION

Laurie Anderson är legendarisk inom amerikansk avantgardekonst, experimentell musik och independentkultur. Som scenkonstnär, författare, kompositör, aktivist och filmskapare skär hennes verk på tvärs genom genrer. Hon slog igenom internationellt som pionjär inom den elektroniska musiken. I dag arbetar hon i framkant av nya tekniker inom konsten, som VR eller AI, men använder lika gärna tidlösa uttryck som röst, måleri eller kolteckning.

Laurie Andersons mångfacetterade produktion kan ses som delar i en och samma väv av berättande. Här ryms en ström av betraktelser över människans villkor, nationers drömmar, flyktig samtid och dystopiska framtidsvisioner. Tilltalet är omedelbart men följer drömmens logik. Hos Anderson blir det vardagliga förunderligt medan stora frågor kommer nära: Var är vi? Vad är tid? Vem äger berättelsen?

Utställningen kombinerar helt nya produktioner med nedslag i konstnärens arbete sedan 1970-talet, däribland verk inom performance, fotografi och video. I flera verk återkommer frågor om identitet, de roller vi tar eller ges, bland annat genom konstnärens svenskfödde farfar Axel Efraim Anderson (1881–1963).

INTRODUCTION

Laurie Anderson is a legendary figure within US avant-garde art, experimental music, and independent culture. Equal parts performer, author, composer, activist, and filmmaker, her work cuts through genres. She achieved her international breakthrough as a pioneer of electronic music. Today she works at the cutting edge of new arts technologies, like VR and AI – but is just as likely to employ timeless expressions like voice, painting, or charcoal drawings.

The different parts of Laurie Anderson's multifaceted production form a tapestry of storytelling that weaves together observations around the human condition, the dreams of nations, the transient now, as well as dystopian visions of the future. The address is direct but follows dream logic, making the everyday strange and wondrous, awakening existential questions: Where are we? What is time? Who owns the story?

This exhibition combines new site-specific productions with selections from the artist's oeuvre, including performance, photography, and video. In several works Anderson explores issues of subject and of identity, the roles we take and are given, for example, via the artist's Swedish-born paternal grandfather, Axel Efraim Anderson (1881–1963).

OM LAURIE ANDERSON

Laurie Anderson (f. 1947) växer upp i Glen Ellyn, Illinois, som ett av åtta syskon. Vid sidan av skolan studerar hon måleri och spelar fiol med Chicagos ungdomssymfoniker. Hon söker sig 1966 till New York och studerar skulptur för minimalisten och konceptkonstnären Sol LeWitt (1928–2007). Här blir hon del av en generation radikala unga konstnärer som Gordon Matta-Clark (1943–1978) och koreografen Trisha Brown (1936–2017). De experimenterar med fotografi, text, ljud och aktioner, ofta i genreöverskridande samarbeten. Anderson fokuserar på musik och berättande. På turnéer runtom i USA inleds ett projekt att skildra hemlandets egenheter. Hon söker sig även till Europa, där hon deltar i utställningarna documenta 6 och 8 i Kassel.

Laurie Anderson har samverkat med profiler inom konstmusiken som kompositörerna Philip Glass (f. 1937) och John Cage (1912–1992) eller musikern och producenten Brian Eno (f. 1948). Hon har publicerat en rad böcker och släppt sju album, däribland *Big Science*, där låten "O Superman" blev en oväntad världshit. Anderson är artist-in-residence vid Australian Institute for Machine Learning (AIML), och professor i poesi vid Harvard University.

ABOUT LAURIE ANDERSON

Laurie Anderson (b. 1947) grew up in a family of eight children in Glen Ellyn, Illinois. While still at school she studied painting and played the violin in Chicago's youth orchestra. In 1966 she came to New York where she studied sculpture under the minimalist and conceptual artist Sol LeWitt (1928–2007), becoming part of a generation of young, radical artists including Gordon Matta-Clark (1943–1978) and the choreographer Trisha Brown (1936–2017). They experimented with photography, text, sound, and actions, often in interdisciplinary collaborations. Anderson focused on music and storytelling. On tours throughout the United States she initiated a project documenting the quirks of her homeland. Anderson also ventured to Europe, participating in documenta 6 and 8 in Kassel.

Laurie Anderson has collaborated with art music pioneers like Philip Glass (b. 1937) and John Cage (1912–1992) and the musician and producer Brian Eno (b. 1948). She has published several books and released seven albums, including *Big Science*, with the song "O Superman" unexpectedly becoming an international hit. Anderson is an artist-in-residence at the Australian Institute for Machine Learning (AIML) and Professor of Poetry at Harvard University.

Viophonograph, 1977

Drum Glasses, 1979

INSTRUMENT OCH PERFORMANCE

Musik och röst är grunden i Laurie Andersons arbete. Det talade ordet, pauserna och lyssnandet är avgörande delar i komposition och framförande. Anderson experimenterar från 1970-talet med platsspecifika ljudverk. Hennes musikstycken tar intryck av geometri och språk, men också av ljud i vardagen. Med tiden kombineras musiken med performance, filmproduktion och tekniska innovationer. Soloframträdanden utvecklas till multimediaföreställningar som *United States I–IV* (1983) eller operan *Moby Dick* (1999).

Hon utvecklar också nya instrument. På *Tape Bow Violin* har stråkens tagel ersatts med ljudband. Den inspelade rösten blir repetitiva läten, ord tömda på mening men bärande i musikbilden. Även kroppen blir ett instrument: *Drum Suit* från tidigt 1980-tal har delar av en trummaskin insydd, mikrofonerna i *Drum Glasses* gör kraniet till en resonanslåda. 1990-talets högteknologiska *Talking Stick* samplar ljud på scenen som spelas upp i ny form.

I *Citizens* fylls rummet av ett rytmiskt, metalliskt ljud – en rad gestalter slipar knivar, var och en i sin takt. Ett abstrakt ljudverk som samtidigt blir ett vänporträtt och en stämningsbild från det laddade amerikanska valåret 2020.

INSTRUMENTS AND PERFORMANCE

Music and voice are the foundation of Laurie Anderson's work. Speech, pauses, and even the act of listening, are all central to her compositions and performances. Anderson has experimented with site-specific sound works since the 1970s. Her compositions are influenced by geometry and language, as well as everyday sounds. Over time she has been combining music with performance, film, and technical innovation, culminating in multimedia stage productions like *United States I–IV* (1983) or the opera *Moby Dick* (1999).

She has also developed new instruments. In *Tape Bow Violin*, the horsehair in the bow is replaced by audio tape. The voice on the recording is transformed into repetitive sounds, words void of meaning even as they carry the soundscape. In *Drum Suit* the body becomes an instrument, with parts of a drum machine sewn into overalls, in *Drum Glasses* the cranium becomes a sound box. The 1990s high-tech work *Talking Stick* samples sounds from the stage that are replayed in a new form.

In *Citizens*, the room is filled with the metallic sound of figures sharpening knives, each to their own rhythm. An abstract sound piece that doubles as a portrait of friends, and a snapshot of the charged atmosphere around the US election year of 2020.

New York Times Horizontal/China Times Vertical, 1971 (detailj/detail)

SPRÅK OCH MINNE

Språk och media har alltid intresserat Laurie Anderson – dels i egna texter och berättelser, dels som material och fenomen. Den amerikanske författaren William S. Burroughs (1914–1997), en nära vän och samarbetspartner, liknade på 1970-talet språk vid ett virus från yttre rymden. Språket, menar Anderson, är ett självgenererande system som vi aldrig fullt ut kontrollerar; det spelar oss i själva verket som instrument. Dagens AI-teknik kan autogenerera helt nya texter ur mängder av olika källor, med en viss persons specifika tonalitet.

Hur vi väljer våra ord i stunden, eller hur vi återberättar en händelse, får enligt Anderson betydelse för hur minne och självbild formas. I det här rummet återges ett par tidiga upplevelser som varit avgörande för hennes egen förståelse av ordets formande kraft. Det slags ögonblick som för alltid präglar oss kallas ibland för vertikal tid. De tycks skära genom alla andra erfarenheter, som schakt tvärs igenom den linjära upplevelsen av tiden som passerar.

LANGUAGE AND MEMORY

An interest in language and media runs through Laurie Anderson's practice – as a theme in her written and narrative work, but also as raw material and phenomenon. In the 1970s, Anderson's close friend and collaborator, the American author William S. Burroughs (1914–1997) compared language to a virus from outer space. Language, Anderson claims, is a self-generating system that we never fully control – the relation is rather that it plays us like an instrument. Today's AI technology can auto-generate entirely new texts from a wide range of sources, deftly imitating individual tone and style.

How we choose our words in any given moment, or how we narrate an experience, shapes our memory and identity. Some works in this room represent early experiences that came to determine Anderson's sense of the power of words. Such moments, which come to shape the rest of our lives, are sometimes described as vertical time – a flash that seems to cut through all other experiences like shafts through the linear experience of the passing of time.

Home of the Brave, 1986 (stillbild ur film/film still)

PERSONA

New York på 1960- och 1970-talet är en turbulent, kreativ miljö, som Laurie Anderson senare liknat vid det dynamiska Paris på 1920-talet. Hennes kretsar tar intryck av den internationella Fluxusrörelsen, där idéer står i centrum snarare än traditionella konstobjekt. I tidens anda överges ateljén för stadsrummet och samarbeten är självklara. Ett konstverk kan ta formen av en läsning, en dans över stadens tak eller en konstnärsdriven restaurang.

Bland Andersons tidigaste verk finns skulpturer i enkla material med kopplingar till kroppen. *Mudras* är buddhistiska handgester – avgjutningar av språk som bild. Ljudskulpturen *When You We're Hear* kan bara upplevas av den som vidrör den.

Fotografi och skrivande är redskap för att utforska subjekt och objekt, dröm och verklighet. Kameralinsen blir spegel då Anderson prövar att iklä sig rollen som svensk genom att ljuda inlärd fraser eller imitera kameravinklar och gester från Ingmar Bergmans *Persona* (1966). På scen antar Anderson olika alter egon, ibland genom att förställa rösten på teknisk väg. Inte minst återkommer en maskulin röst – *the voice of authority*.

PERSONA

New York in the 1960s and 1970s was a turbulent, creative environment, which Laurie Anderson later compared to the vibrancy of 1920s Paris. Her circles were inspired by the international Fluxus movement, prizing ideas above traditional art objects. In accordance with the Zeitgeist, the street became their studio and collaborations thrived. An artwork could take the shape of a reading, a dance across city rooftops, or an artist-run restaurant.

Among Anderson's earliest works are sculptures in simple materials linked to the body. *Mudras* uses Buddhist hand gestures to cast language as image, and *When You We're Hear* is a sound sculpture that can only be experienced by the person touching it.

Photography and writing are tools for exploring subject and object, dream and reality. The camera lens becomes a mirror when Anderson explores her Swedish roots – by repeating learned phrases or imitating camera angles and gestures from Ingmar Bergman's *Persona* (1966). On stage Anderson assumes a variety of alter egos, at times by altering her voice with the help of technology, such as the masculine *voice of authority*.

TO THE MOON

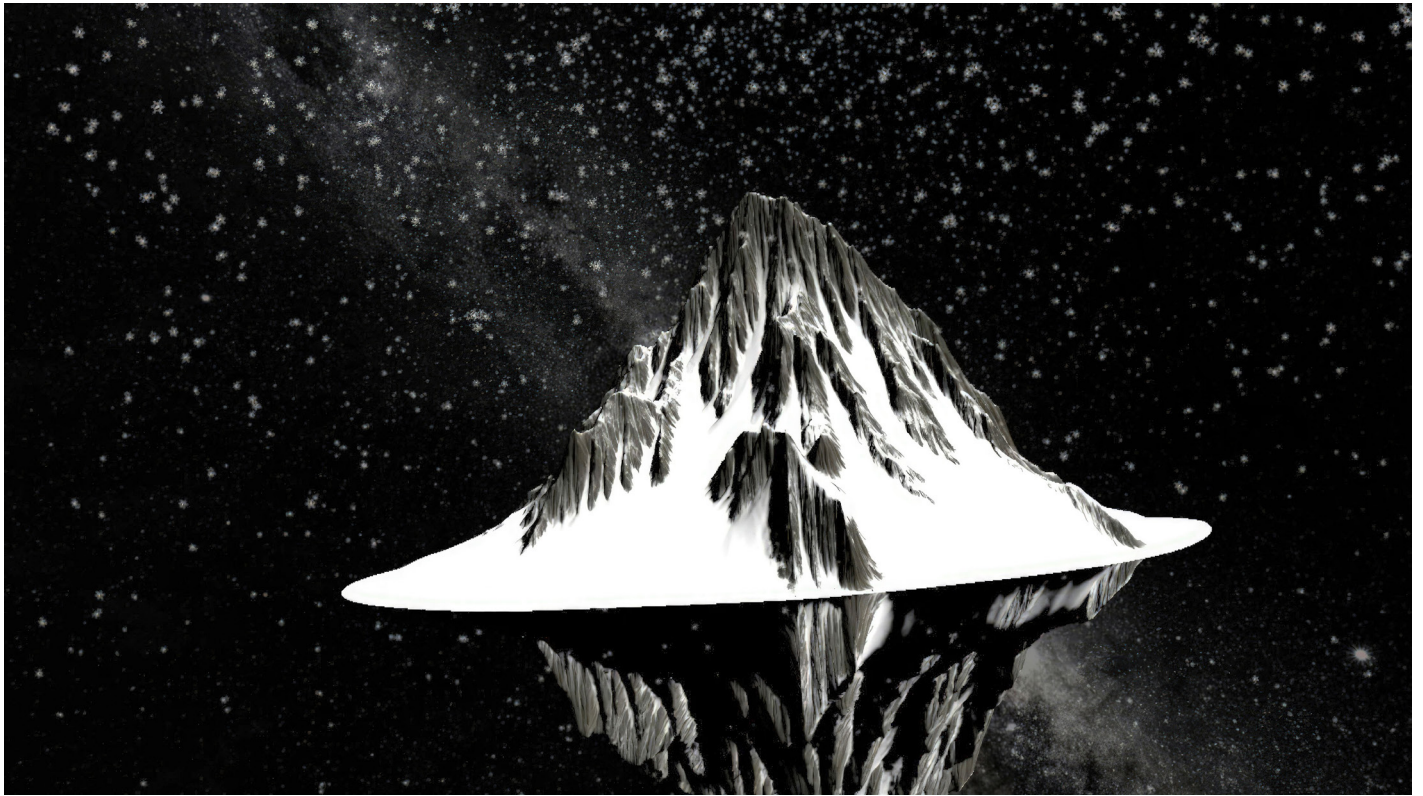
Frihet, äventyr och irrfärder är teman i Laurie Andersons arbete: från den personliga resa som ens eget liv och död innebär, till den grundlagsskyddade amerikanska rätten att söka sin lycka. Människan tycks kunna skifta sömlöst mellan parallella världar utan att egentligen vara medveten om det – som då vi växlar mellan dröm och vakenhet, eller samtidigt kan acceptera både en vetenskapligt rationell och en andlig syn på världen.

I verket *To the Moon* används VR-teknik för att förflytta oss till en plats bortom den fysiska. Deltagaren beger sig ut på en drömlig upptäcktsfärd över månens hemlighetsfulla yta. Här skymtas referenser från grekisk mytologi, litteratur, vetenskap, film och politik. Upplevelsen ger perspektiv på vår egen ännu levande men utsatta planet. Rymden är ett återkommande motiv hos Anderson, som 2002 bjöds in av NASA som den amerikanska rymdmyndighetens första artist-in-residence. *To the Moon* är ett samarbete med den taiwanesiske konstnären Hsin-Chien Huang (f. 1966).

TO THE MOON

Freedom, adventure, and wanderings are frequent themes in Laurie Anderson's work: from the individual human journey bracketed by life and death, to the right to pursue happiness enshrined in the US constitution. Humans seem to have the ability to shift seamlessly between parallel worlds without truly being aware of the transition as they move from dream to wakefulness, or hold a rational, scientific worldview alongside spiritual beliefs.

In *To the Moon*, Anderson employs VR technology to transport us to a place beyond the physical world. Participants are sent on a dreamlike exploratory journey across the moon's enigmatic surface. References to Greek mythology, literature, science, film, and politics flash by in an experience that offers perspectives on our still living but vulnerable planet. Space is another recurring theme in Anderson's work; in 2002 she was invited by NASA as the US space agency's first artist-in-residence. *To the Moon* is a collaboration with Taiwanese artist Hsin-Chien Huang (b. 1966).

To the Moon, 2018 (stillbild ur VR-verk/still from VR experience)

TID OCH KROPP

I spåren av 11 september genomför Anderson en manifestation i samarbete med Mohammed el Gharani (f. 1986). Som den yngste internen på det amerikanska Guantánamofängelset – anklagad för anstiftan till terrorism vid 12 års ålder – frisläpps och förvisas han 2009 utan giltigt medborgarskap. Verkets titel, *Habeas Corpus*, kommer av rättsprincipen att inte godtyckligt fängsla någon. Under en konsert med Anderson i New York 2015 livestreamas den statslöse flyktingen rakt in i offentligheten i monumentalformat och kan berätta sin historia från en studio i Ghana. Verket uppmärksammar en politisk situation där enskilda individer blir brickor i ett spel, men också det mardrömslika i att bli fråntagen sin identitet, sin tid och sina minnen.

Laurie Anderson arbetar återkommande med talande skulpturer, ett slags analoga hologram. Avstånd i tid och rum sätts ur spel när en gestalt materialiseras i rummet. Samtidigt markerar verkets olika lager – skulptur, ljud, projicerad bild – avstånd till betraktaren. ”Närvaro som betecknar frånvaro”, som den franske kulturteoretikern Roland Barthes har beskrivit fotografi. Är direkt, ofiltrerad kommunikation mellan människor i själva verket en illusion?

TIME AND BODY

In the aftermath of 9/11 Anderson staged a manifestation in collaboration with Mohammed el Gharani (b. 1986). As the youngest prisoner at the Guantánamo Prison – accused of plotting a terrorist attack at the age of 12 – he was released and deported from the US in 2009, without any valid citizenship. The work’s title, *Habeas Corpus*, is the legal principle meant to protect against arbitrary imprisonment. During a New York City concert with Anderson in 2015, the stateless refugee met the public in a monumental livestream to tell his story from a studio in Ghana. The work highlights a political situation that turns individuals into pawns in a game, but also the nightmare of being robbed of one’s identity, time, and memories.

Laurie Anderson has worked recurrently with speaking sculptures, analogue holograms of sorts. Distance in time and space is suspended when someone materializes in a room, even as the multiple layers of the work – sculpture, sound, projected images – marks the actual distance to the viewer. “Presence that refers to absence,” as French cultural theorist Roland Barthes described the art of photography. Is direct, unfiltered communication between people an illusion?

ARK

Laurie Anderson har sagt att hon talar om saker för att förstå världen. Hennes berättelser hämtar stoff ur egna erfarenheter och observationer, men väver också in litterära verk, mytologi eller ny vetenskap. En berättelse kan växa till att bli en hel föreställning, som den kommande operan *ARK* med premiär i Manchester 2024. Den tar sin utgångspunkt i Bibelns berättelse om Noas ark, en historia som Anderson har återkommit till i flera sammanhang.

I *ARK* kommer den världsomfattande översvämningen inte – som i bibelberättelsen – som ett straff för människans synder. I stället är den en följd av att iCloud brister, så att all samlad kunskap går förlorad och regnar ned över världen. En rad karaktärer och fenomen ur samtid och konsthistoria passerar revy i ett epos som snarare ställer frågor än erbjuder svar. I operan argumenterar Buddha med kristendomens strängare Gud om hur världen kan räddas – eller om apokalypsen i själva verket är alltings mål och mening. För Moderna Museet iscensätter Anderson ett antal moment ur *ARK* som en rumslig installation.

ARK

Laurie Anderson has said that she speaks in order to understand the world. Her stories mine her own observations and experiences, but they also draw on literary works, mythology, and new science. A story might expand and become a full stage production, like in the case of her latest opera *ARK*. Set to premier in Manchester in 2024, the work is based on the Bible story of Noah's ark, another theme that Anderson has used in multiple contexts.

The flood in *ARK* is, however, not a punishment for man's sins like in the Bible story, but rather the result of iCloud bursting, and humanity's collected knowledge being lost as it rains down over Earth. A host of art-historical and contemporary figures and phenomena feature in this epic, which offers more questions than answers. Buddha argues with Christianity's stricter God about how to save the world – or, whether the apocalypse is in fact the ultimate goal and meaning of everything. For Moderna Museet, Anderson stages a number of scenes from *ARK* as spatial installations.

Heart of a Dog, 2015 (stillbild ur film/film still)

Från inspelningen av/Directing the shoot, "Home of the Brave", 1985
(foto/photo: Les Fincher)

GUIDADE VISNINGAR

Lördagar fr.o.m.
8.4 (ej 24.6) kl. 13
Tisdagar 11.4, 13.6 kl. 18
Fredagar 14.4, 5.5, 26.5, 16.6
kl. 18 (fri entré och visning)
Söndagar 23.4, 3.9 kl. 15
Längd: ca 45 min
Språk: svenska, för visningar
på andra språk, se kalendern
på modernamuseet.se
Pris: 50 SEK. Fri entré och
visning t.o.m. 18 år

FILM

Laurie Anderson:
Heart of a Dog, 2015,
75 min, samt ett urval
kortfilmer. Dagligen i
utställningen.

Laurie Anderson: *Home
of the Brave*, 1986, 90 min
Se modernamuseet.se
för visningstid.

**PROGRAM OCH BILJETTER
MODERNAMUSEET.SE**

GUIDED TOURS

Saturdays as of 8.4
(except 24.6) at 1 p.m.
Tuesdays 11.4, 13.6 at 6 p.m.
Fridays 14.4, 5.5, 26.5, 16.6
at 6 p.m. (free of charge)
Sundays 23.4, 3.9 at 3 p.m.
Length: ca. 45 min
Language: Swedish, for other
languages, see calendar at
modernamuseet.se
Price: 50 SEK. Admission
free for those 18 and under

FILM

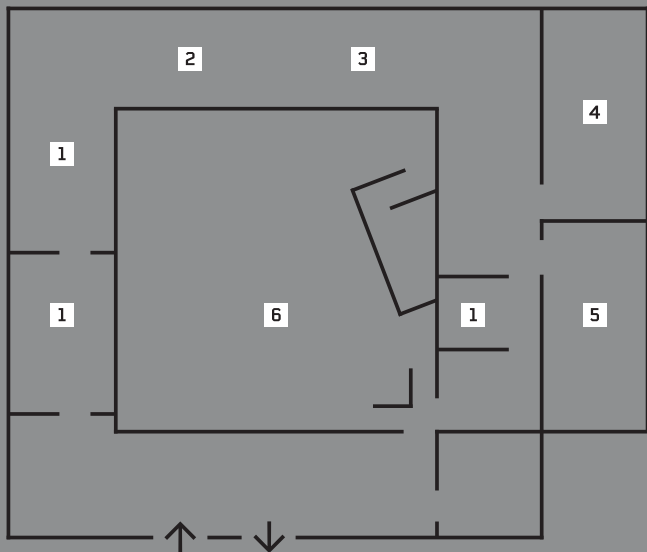
Laurie Anderson:
Heart of a Dog, 2015,
75 min, and a selection of
short videos. Daily in the
exhibition.

Laurie Anderson: *Home
of the Brave*, 1986, 90 min
For screening date/time, pls.
see modernamuseet.se.

**PROGRAM AND TICKETS
MODERNAMUSEET.SE**

© 2023 Moderna Museet, Laurie Anderson,
[fotograferna/the photographers](http://fotograferna/thephotographers)
modernamuseet.se

- 1** INSTRUMENT OCH PERFORMANCE/
INSTRUMENTS AND PERFORMANCE
- 2** SPRÅK OCH MINNE/LANGUAGE AND MEMORY
- 3** PERSONA
- 4** TO THE MOON
- 5** TID OCH KROPP/TIME AND BODY
- 6** ARK